

„De Morgen” liep niet op rozen.

"Het Vlaamse land staat aan de vooravond van historische ontwikkelingen. De rechterzijde hoopt de economische crisis en de gemestvorming te gebruiken om een nieuwe machtsverdeling te forceren. Alleen een bundeling van alle progressieve krachten kan verhinderen dat een grauwe periode van sociale afbraak en beknotting van de democratische vrijheden wordt ingeluid. Daarom is het de hoogste tijd dat alle overtuigde Vlaamse democraten de rangen sluiten. De Morgen dient dit historisch rendez-vous actief voor te bereiden. Deze open krant moet het bindmiddel worden tussen alle democraten die willen meewerken aan een democratisch en socialistisch Vlaanderen. Als deze ontmoeting zou mislukken wordt het moeilijk ademen en leven in dit land."

Deze oproep verscheen 10 dagen voor de start van een nieuw pers-initiatief in Vlaanderen. Hoofdredakteur Paul Goossens en beheerraadsvoorzitter Marcel Schoeters van "De Morgen" legden in die enkele zinnen de uitdaging, die ze samen met de redactie van Vooruit, de overgeblevenen van de Volksgazet-redactie, het personeel van Het Licht en enkele nieuwe gezichten, aangingen. Na een jaar past het een balans te maken. In hoeverre werd de uitdaging waargemaakt? Of moet ze nog waargemaakt worden? Het valt moeilijk afstand te nemen van een produkt waaraan je iedere dag meewerkt. Toch een poging. Van waar kwamen we? Waar willen we heen? Hoe moeten de kansen geschat worden?

DE ERFENIS

De erfenis waarmee de ploeg van "De Morgen" moest starten was niet gegeerd. De erfdienstbaarheden wogen zwaar op het gestelde doel : "een leefbare open en progressieve krant maken".

Omtrent de leefbaarheid zelf werden in de eerste plaats de wenkbrauwen gefronst. Amper twee jaar voordien, in 1976 was een poging tot vernieuwing op de Vlaamse krantenmarkt met "De Krant" na nog geen jaar volkomen mislukt. De nieuwsgierigheid in professionele kringen was groot, zowel op de redakties als in de direktiekantoren. De meest recent bekende kostencijfers over de Vlaamse krantennoden logen er niet om en de afrekening van twee krantenfaillissementen (De Standaard en Volksgazet) liepen tegen het miljard frank aan. Duizelingwekkende getallen die beter dan wat ook duidelijk maken hoeveel krantenmaken wel kost. De N.V. De Roos, die de nieuwe linkse krant op de markt moest brengen, beschikte over een startkapitaal van amper 30 miljoen fr.. De VUM, die de Standaard-groep op nieuwe banen zette, had een startblok van 200 miljoen fr.

De hele materiële, redaktionele en kommerciële lanceerbasis moest de Gentse Vooruit leveren. En vanuit de Sint-Pietersnieuwstraat 128 werd al jaren voor de overleving gevochten vanop een kommercieel en organisatorisch erg smalle barrikade.

Een nieuw zetmachinepark was nauwelijks "ingereden". Het regionale krantje dat de jaren zeventig nog overeind was gebleven in het Gentse moest plots als nationaal krantenbedrijf gaan werken. Een karwei die van iedereen een maximale inzet vroeg. Een inzet die "De Morgen" ook kreeg en die voor het eerst publiekelijk werd gehonoreerd op het feest van één jaar "De Morgen", waar hoofdredakteur Goossens "de stille werkers van iedere dag" met een massaal applaus liet bedanken.

FRUSTRATIE

Maar er was meer. De frustratie van het verdwijnen van Volksgazet woog nog zwaarder op de start van "De Morgen". Na een later fataal gebleken lange groeistop in creativiteit pogde Volksgazet eind 1977, begin 1978 herop te staan. De redactie koos een opvolger voor politicus-hoofdredakteur Jos Van Eynde en gaf in de lente van 1978 een eerste schuchtere uitvoering aan vernieuwingsplannen. De vernieuwing werd echter een blindganger. Niet alleen draaide Volksgazet technisch nog op het overal elders afgeschreven lood, maar drukte het nog onbekende financiële tekort elke noodzakelijke nieuwe investering de kop in. Een bescheiden poging om de redactie te vernieuwen en te verjongen kon het tij niet doen keren en toen in mei-juni van 1978 de door de nationale partijleiding gedane beloften niet konden nagekomen worden, werd groot alarm geslagen.

Te haastig werd een nieuwe Naamloze Vennootschap opgericht, die onder de naam De Roos, de operatie "waterdicht beschot" bij een nakend faillissement moest doorvoeren.

Amper één week voor het faillissement van Volksgazet (opgericht 14 juli 1978), lukte de NV De Roos er niet in de sluis-methode, die met succes bij het Standaard-failliet was gebruikt, toe te passen. De verantwoordelijkheid voor die mislukking moet gedeeld worden. Een onhandig optreden van de nieuwe beheerders - zo legde De Roos-voorzitter Schoeters later uit - maakte dat het voorlopig heraangetrokken personeel van Volksgazet de loonverlagende voorwaarden van de nieuwe kontrakten niet nam. Bovendien bleek dat drie kwart van de vroegere syndikale delegatie van Volksgazet niet opnieuw aan het werk kon, wat door de

drukkers- en zetttersbond, de Centrale van het Boek, op heftige weerstand stootte. Dat verzet maakte het opnieuw uitbrengen van de krant op dinsdag 18 juli mee onmogelijk. Maar er was meer. Op maandag 17 juli bleken de financiële eisen van de curatoren van het faillissement te hoog voor de nieuwe N.V. De Roos, en op maandagavond werd de operatie "waterdicht beschot" opgegeven. Het beschot vertoonde niet alleen sociale, maar ook financiële lekken. Volksgazet was die maandag, 17 juli, aan zijn allerlaatste nummer toe.

KATER

Het faillissement was te snel gekomen en de Antwerpse socialisten bleven met een kater zitten. Een kater die lang zou nawerken, ook na de start van "De Morgen" op 1 december 1978. Zelfs lippendienst werd de nieuwe krant de eerste maanden van zijn bestaan in de Antwerpse leidende socialistische kringen nauwelijks gegund.

Enkele dagen na het faillissement werd tussen de Gentse uitgever van Vooruit, de S.M. Het Licht, en de Antwerpse N.V. De Roos een overeenkomst gesloten om de edities van Vooruit aan te vullen voor die regio's waar Volksgazet was weggevallen : Brabant, Limburg, maar vooral Antwerpen. De overgebleven redacteuren van Volksgazet werden één voor één, met veel tussenpauze, door de N.V. De Roos in dienst genomen om mee te werken aan die bijkomende edities.

Van de Vooruit-redaktie werd in die dagen bij de nationale partijleiding aangedrongen alles in het werk te stellen "een onnodige concurrentie" tussen twee kleine socialistische kranten op een kleine Vlaamse lezersmarkt te vermijden.

Wij wilden één Vlaamse socialistische krant op de markt. BSP-voorzitter Van Miert moest toen al, tijdens een gesprek dat een Gentse redacteuren-delegatie met hem had, niet meer overtuigd worden van de meer dan hoogdringende nood aan een fris, goedgeemaakt maar vooral partij-ongebonden dagblad. Een blad dat als forum zou kunnen dienen voor links Vlaanderen, als spreekgestoelte voor de basis-

militanten, als wapen tegen behoudend staatsmanschap en patronaal reveil. Er werd die dagen nog erg optimistisch gesteld dat de nieuwe krant er op 15 september moest komen.

DEBACLE

Wie in augustus 1978 een vluchtige blik wierp op de geschiedenis van de linkse pers in Vlaanderen kwam tot een voornaam besluit : een bijna hopeloos dieptepunt, een débâcle.

Van een 50.000-oplage net na Wereldoorlog Twee groeide "Volksgazet" naar een top van 143.000 exemplaren in de jaren 1953-1954. "Vooruit" in Gent haalde toen nog tegen de 60.000 exemplaren per dag.

Nadien werden de nodige redaktionele, technische en commerciële moderniserings-wissels niet getrokken en begon de aftakeling. In 1958 haalden de Vlaamse socialistische kranten Vooruit (55.000) en Volksgazet (114.400) nog een gezamenlijke oplage van ruim 169.400 stuks. Dat was goed voor 14% van de Vlaamse markt. Daartegenover stond een blok van katholieke bladen, dat bijna 59% van de Vlaamse lezers bereikte en een liberale groep die 28% van de markt bestreek.

Op amper 10 jaar tijd, in 1968, zag Vooruit zijn oplage dalen tot om en bij de 34.000 exemplaren en Volksgazet zakte tot 82.000 exemplaren. Een verlies van liefst 31,33%. En dat terwijl het totale aantal Vlaamse krantenlezers met amper 1% was gedaald in die 10 jaar. Het katholieke krantenblok daarentegen verhoogde in die periode zijn oplagecijfers nog met bijna 14% en de liberale kranten zagen hun cijfers met 13% dalen.

In 1978, ruim 20 jaar na het hoogtepunt dat de socialistische pers kende, sprak het débâcle helemaal uit de cijfers. Vooruit met zijn 25.000 exemplaren en Volksgazet met 40.000 exemplaren waren hun lezers op 20 jaar tijd voor meer dan de helft verloren. De socialistische pers werd in 1978 nog door amper 7% van de Vlaamse krantenlezers gekocht, daar waar de BSP nog goed was om 23%

van de Vlaamse stemmen te krijgen. Duidelijker cijfers over de wanverhouding tussen socialistische kiezers en lezers van socialistische kranten zijn er niet te vinden. (1)

De rooie pers had het kommercialiseringsproces van het nieuws helemaal aan zich laten voorbij gaan. Een zeldzame poging van de nationale Socialistische Gemeenschapelijke Aktie, in het begin van de jaren zestig, een fusie tussen Volksgazet en Vooruit te forceren, en samen met de Franstalige rode pers één grote drukkerij te bouwen nabij Brussel, mislukte volkomen.

Het initiatief liep mede stuk op de in die jaren sterke lobby's van Antwerpse en Gentse socialisten. Geen van beiden wou toegevingen doen tegenover de andere en ieder hield vast aan zijn door André Cools zo vaak gehekelde "barronie".

ONDERHANDELEN

Datzelfde vasthouden aan de eigen mensen, aan de eigen "verzorgde" achterban en de eigen regionale belangen maakte het opzetten van één linkse krant voor VLAANDEREN bijna tot een akrobatenummer.

Toen op 23 augustus 1978 onder druk van wat in de politieke winkel "de Jonge Turken" van de BSP wordt genoemd, de N.V. De Roos verplicht werd samen met Vooruit-uitgever de S.M. Het Licht te onderhandelen over samenwerking leek het hek van de dam. Die dag werd nog onbevangen verklaard dat er tegen 15 september, amper een halve maand later, een nieuwe krant op de markt zou komen. Hoe dat zou kunnen, was voor journalisten, die bij het alledaagse krantengebeuren waren betrokken, een raadsel. De nieuwe beheerders hadden daar minder last mee.

Naast de gesprekken tussen de twee uitgeversmaatschappijen liepen er ook gesprekken tussen de redactie van Vooruit en de overgebleven redakteuren van Volksgazet. Maar ook die gesprekken vlotten niet en nieuwe ideeën een totaal nieuwe krant op te zetten, raakten nauwelijks op papier. Kwam de noodzakelijke samenwerking tussen

die twee redakties (goed voor samen 28 mensen) moeilijk op gang, de gesprekken tussen de S.M. Het Licht en de N.V. De Roos liepen nog stroever.

De N.V. De Roos betwistte de drukkosten van Het Licht en men raakte het moeilijk eens over formaat en uitzicht van de krant. Zo viel de eis van de N.V. De Roos op tafel de nieuwe krant off-set te drukken, wat de S.M. Het Licht met zijn oude pers van 1932 onmogelijk kon.

Resultaat : op 15 september kwam er geen nieuwe krant en eind september sprongen de onderhandelingen tussen de Gentse en Antwerpse maatschappijen af. De N.V. De Roos begon resoluut met het uitwerken van een eigen projekt, zonder een latere samenwerking uit te sluiten. Contacten werden gelegd met drukkersbedrijf De Cuyper in Zele bij Dendermonde.

In Gent werd de mislukking met een beklemd hart beoordeeld. Een nieuw eigen Antwerps blad zou nauwelijks een kans maken gezien de beperkte middelen ; de hoop die Vooruit koesterde overeind te blijven door samenwerking, slonk aanzienlijk.

Opnieuw zouden twee kranten uitgegeven worden met minimale redakties, die nauwelijks meer zouden kunnen dan telexberichten verwerken.

De Antwerpse lobby leek het gehaald te hebben en de enige vraag die open bleef was : zullen de nationale instanties andermaal de persproblemen links laten liggen om ze over te laten aan sterke federaties, of zou men eindelijk toch inzien dat de krachten moeten gebundeld worden om nieuwe mislukkingen, en zelfs het volledig wegvallen van een Vlaamse socialistische pers, te vermijden.

EEN KRANT

Die vraag werd op 2 oktober 1978 beantwoord. De N.V. De Roos had even voordien moeten vaststellen dat in het Antwerpse zelf niet genoeg startkapitaal kon bijeengepraat worden en wendde zich tot de nationale geldschieters. In Brussel kreeg Antwerpen nul op het rekwest.

Op 2 oktober werd, binnen de nog unitaire PS-BSP, het Vlaamse Overlegkomitee bijeengeroepen om de persproblemen uit te praten. Het was een eerste ernstige nationale discussie over de socialistische pers sinds jaren. Vooral onder impuls van BSP-voorzitter Van Miert en komitee-voorzitter Frank Van Acker werd de discussie geïnteriseerd naar de samenbundeling van alle krachten, zowel op redaktioneel, commercieel als beheersvlak. Die avond, 2 oktober even na 19 uur, verklaarde Frank Van Acker dat het licht op groen was gezet voor één open krant. "Samenbundeling was een van de voorwaarden voor nieuwe investeringen", verklaarde hij toen.

Naast de titel Vooruit, zou een nieuwe "nationale" titel en krant worden uitgegeven. "Een krant die voldoende verdraagzaamheid en openheid aan de dag legt," aldus Van Acker op 2 oktober.

Wanneer de nieuwe krant er zou komen, werd op die beslissende vergadering nog niet uitgemaakt. Wel moest vastgesteld worden dat Volksgazet toen al bijna 3 maanden van de markt was en de nooduitgave van De Roos, onder de titel Vooruit, geen beste beurt maakte in de Antwerpse regio. In Brabant en Limburg werd de nooduitgave beter onthaald. Niet alleen waren de Antwerpse socialistische werknemers weinig gelukkig met de nooduitgave en de uiteindelijk gevonden oplossing, maar bleef de kater van het Volksgazet-faillissement klauwen. De belofte de werkloos gevallen Volksgazet-werknemers een sociaal fonds te gunnen, kon niet waargemaakt worden. Die werknemers reageerden daarop met een bezetting van de oude Volksgazet-gebouwen en lieten toen een laatste maal de pers draaien om hun "Noodkreet" te laten horen. Na die beslissing van begin oktober ging het snel, - té snel -, zo zou bij het verschijnen van De Morgen blijken.

SPLITSING

De definitieve start van de nieuwe krant werd geprogrammeerd tijdens een uitgebreid Vlaams Overlegkomitee op 20 oktober. De nieuwe krant moest vanaf 1 december op de markt gegooid worden. Ongetwijfeld hebben de politieke gebeurtenissen van die maand meegespeeld in de beslissing van de Vlaamse socialistische kranten. Na de val van het kabi-

net Tindemans II barstte de laatste unitaire politieke formatie van België. De Vlaamse en Waalse socialisten zouden voortaan op eigen benen staan. De Vlaamse socialisten verloren daardoor hun sterke broer en kwamen in een duidelijke minderheidspositie te staan tegenover de Vlaamse kristendemokraten. In die gewijzigde politieke kontekst kreeg het ontstaan van een nieuwe linkse krant in Vlaanderen meer belang dan dat van een "experiment". De Vlaamse sociaal-democratie moest de uitdaging waarmaken de Vlaamse linkerzijde een "opiniemaker" te geven zonder er de eigen politieke standpunten en stellingen "manu militari" - zoals in het verleden - te willen doordrukken. Dat het streven naar een pluralistisch Vlaanderen eerlijk was, moest de BSP bewijzen met het "open karakter van de nieuwe krant".

Het aanduiden van De Standaard-redakteur Paul Goossens tot hoofdredakteur van de nieuwe krant was aan die gedachtengang niet vreemd. Bovendien meende de partijtop dat niet alleen de professionele kwaliteiten van oud-studentenleider Goossens borg konden staan voor een goede leiding van de nieuwe krant, maar dat hij tevens de zo moeilijke "brug" zou kunnen slaan tussen Gent en Antwerpen.

AUTONOMIE

Paul Goossens ging slechts op het aanbod in nadat hij waarborgen had gekregen voor een autonome werking van de redactie.

Hij kreeg die waarborgen op papier in het zogenaamde protocol van 6 november. De redactie zou voor haar werk, keuze en verwerking van het nieuws volledig autonoom werken, zonder inmenging van de uitgeversmaatschappij. Daartegenover stond dat de redactie door duiding en commentaar zou "meewerken aan de realisatie van een open en democratisch socialisme".

De aanduiding van Paul Goossens tot hoofdredakteur lokte al een eerste discussie uit in de partijrangen, toen hij in een interview met Vooruit stelde "geen BSP-lidkaart te willen zolang hij op de nieuwe krant zou zitten". In

besloten partij- en vakbondsvergaderingen vielen harde woorden over de nakende persvernieuwing. Dat die vernieuwing om geloofwaardig te zijn, moest breken met het traditionele denken in functie van de partij en de socialistische organisaties, werd geleidelijk en pas maanden na de start van "De Morgen" duidelijk in brede militantenkring.

START

De start van "De Morgen" verliep onder alles behalve vlotte omstandigheden. Terwijl "Vooruit" nog alle dagen moest gemaakt worden, moest de laatste weken van november een projekt uitgewerkt worden "dat er helemaal anders moest uitzien". Elke vergelijking met Volksgazet en Vooruit moest vermeden worden.

Het karwei werd geklaard met vele late uren werk. Grote handicap bij de start : er was wel een redactionele bezetting van 33 mensen, die een betere maar vooral eigen nieuwsgaring mogelijk maakte, maar de uitbouw van de commerciële diensten lag nog ver beneden peil. De eerste stroom van abonnees kon maar moeizaam worden opgevangen.

Toch was de groei van het aantal vaste abonnees tot 20% van de totale verkoop een succes, vergeleken bij het aantal vaste abonnees bij Vooruit en Volksgazet, dat amper 10% van de verkoop haalde. Hoe meer vaste abonnees een krant heeft hoe sterker haar financiële basis, want door abonnees wordt een soort voorfinanciering mogelijk. Na een eerste maand om en bij de 60.000 exemplaren te hebben verspreid zakte de oplage tot 53.000 in de zomer van vorig jaar. Een te verwachten verschijnsel, aangezien vooral het percentage onverkochte kranten verminderd werd. De oplage van 53.000 lag nog een stuk hoger dan de gebudgetteerde 45.000 en naar het einde toe van 1979 steeg de oplage weer tot 55.000.

Ook de publiciteitsdiensten hadden nauwelijks meer armslag gekregen en momenteel (na meer dan één jaar "De Morgen" wordt nog gesleuteld aan management, promotie en reclame-werving. De middelen daartoe blijven nog te beperkt opdat De Morgen echt "een vlucht" zou kunnen nemen.

Te licht wordt vergeten dat naast een uitgebouwde redactie ook een goed uitgebouwde commerciële dienst (promotie, advertentiewerving) voor een krant even levensnoodzakelijk is. Dat is een van de belangrijke wissels op de toekomst, die nog niet helemaal getrokken werd.

OPENBREKEN

Maar de lezers hebben weinig boodschap aan de interne bedrijfsproblemen. Voor hen telt wat er in hun krant staat aan nieuws, service en duiding. Van bij de eerste discussies binnen de redactie bleek dat de gestelde opdracht "kwaliteit brengen en populair blijven", erg ambitieus was. Toch kon een en ander al gedurende de eerste maanden waargemaakt worden. De redactie werd verder uitgebreid tot een 40-tal vaste redakteuren.

De verkiezingen van 17 december 1978 waren een eerste test voor het "open en progressieve" karakter van De Morgen.

Voor het eerst konden de lezers, die vroeger in Vooruit en Volksgazet alleen BSP-propaganda gewoon waren, kennis maken met de analyse van propagandamethodes van de andere partijen, werden alle partijen aan het woord gelaten en werden enkele opmerkelijke figuren geschetst. Opmerkelijke figuren die niet alleen in het politieke bedrijf druk bezig waren, maar heel wat bindingen hadden met het bedrijfsleven.

Haar functie van "onthuller en openbreker", die een linkse krant in de eerste plaats moet waarmaken, bewees De Morgen in februari 1979 toen "onfrisse praktijken" bij Bloso werden opgedolven. De redactie liet niet lang op zich wachten. De in opspraak gebrachte administrateur-generaal Lams voelde zich danig in het kruis getast, zodat hij meteen een proces inspande. Zelfs drie CVP-ministers poogden in die periode het dossier na een eigen snel onderzoek weg te moffelen, maar moesten juist door de alertheid van "De Morgen" het hele dossier doorschuiven naar het Hoog Komitee van Toezicht. En dat onderzoek is vandaag de dag nog niet afgerond. Ook het proces dat de heer Lams tegen De Morgen inspande is ten gronde nog niet behandeld. De advocaten van die man blijken het moeilijk

te hebben hun besluiten neer te leggen.

"De Morgen" heeft gedurende dat eerste jaar ook onthullend werk gedaan in een ander Belgisch kluwen : de Zaire-politiek. Dat leverde de eenzame eer dat in Kinshasa zelf tegen De Morgen werd betoogd. Vooraan in het nieuws stond de krant ook met zijn berichtgeving over de zaak Graindorge, waar we bleven hameren op de weinig frisse methodes van het gerechtelijk apparaat. En dat werd niet in dank afgenomen door de openbare aanklager zelf.

Nog tal van andere voorbeelden zijn aan te halen om de rol van De Morgen als dagelijkse alarmbel voor links en democratisch Vlaanderen te schetsen. Zonder de alertheid van de redactie was de vraag van KP-senator Renard over het "ficheren" van syndikale militanten in bedrijven nu al vergeeld in de "Vragen en Antwoorden" van de Senaat. Sinds De Morgen bewees dat de verantwoordelijke minister van Binnenlandse Zaken zelf maar half geïnformeerd bleek over het doen en laten van de rijkswacht, is de discussie over de "fiches" nog niet stilgevallen.

KRITIEK

Blijft de kritiek op De Morgen, en die is niet gering. Zij wordt ook niet geschuwd ; dat getuigen de gepubliceerde lezersbrieven, die gelukkig in grote getale blijven toestromen op de redactie. Een bewijs dat de krant als breed forum voor de lezers ook daadwerkelijk gebruikt wordt. Op het feest van één jaar De Morgen in Antwerpen werd de kritiek evenmin onder stoelen of banken gestoken : het regionale nieuws laat veel te wensen over, de partij komt meer aan bod dan de vakbeweging, de sportverslaggeving raakt moeilijk uit de vedettensfeer ook al wordt op de sportredactie meer dan vroeger "geduid", de buitenlandse berichtgeving is nog teveel aangewezen op de Westerse persagentschappen, de strips zijn pover, de zetfouten niet te tellen, de aanpak te intellektualistisch, de gerechtsverslaggeving soms nog te sensationeel...

We zouden stuk voor stuk kunnen antwoorden op de hierboven lang niet volledige lijst van kritieken. Daartegenover staat dat dag in dag uit een krant moet gemaakt wor-

den met 40 journalisten en dat niet hetzelfde kan geboden worden als kranten, die kunnen rekenen op een redaktionele bezetting van 80 tot 120 koppen.

En is onze ambitie nog lang niet waargemaakt, we hebben niet stilgezeten. "Wat leeft die krant. Zij verplicht ons zo nu en dan ons (slecht) geweten aan een onderzoek te onderwerpen", zo schreef Le Soir-hoofdredakteur Yvon Toussaint in het verjaardagsnummer van 1 december 1979.

De vraag voor de toekomst blijft in hoeverre de Socialistische Gemeenschappelijke Aktie bereid is het hele projekt voort te zetten, en of de financiële middelen kunnen gevonden worden om de nodige vernieuwende investeringen te doen. Investerings die moeten toelaten dat "De Morgen" zichzelf financieel kan bedruipen. Pas dan kan de redaktionele autonomie nog sterker gemaakt worden. Investerings die ook moeten toelaten dat de lezer meer kan geboden worden, zowel naar kwantiteit als naar kwaliteit. De oude trouwe pers van Vooruit verplicht ons nu binnen een carcan van 16 pagina's te drukken ; daarbinnen aan alle individuele lezerswensen voldoen is onbegonnen werk. Die dwangbuis verplicht de redactie tot een dagelijks gevecht met de ruimte, waardoor vaak interessante berichten in beperkte vorm de krant in moeten zonder ze te kunnen uitdiepen. Die beperkte bezetting maakt ook dat de redactie af en toe forfait moet geven op interessante debatten, studiedagen of manifestaties. Die bezetting maakt het ook moeilijk de maatschappelijke structuren en achtergronden van heel wat nieuws populair uit te leggen.

Maar dwingender dan tegemoet te komen aan al die individuele wensen is de kollektieve informatieplicht, want "De Morgen" is voor links Vlaanderen wel de allerlaatste kans op een dagelijkse informator, die oog heeft voor wat reilt en zeilt ter linkerzijde.

BESLUIT

De weg van een jaar De Morgen is zeker niet over rozen gegaan. Met een beperkte commerciële en redactionele ploeg moesten we ons een plaats veroveren op de Vlaamse krantenmarkt, die na de concentratievloed van de jaren zestig, nog erg traditioneel werkt en leeft. Roeien tegen de stroom van maatschappij-bevestigende media - en dan nog met halve riemen - vraagt creativiteit, inzet en bundeling van krachten, die voor de betrokkenen soms erg uitputtend is. We plegen wel eens roofbouw op onszelf.

Toch menen we dat alle kritiek in acht genomen en ondanks alle beperkte middelen, de lezer voer gegeven wordt tot nadenken over de maatschappij waarin hij leeft, dat hem argumenten en inzichten worden gegeven in het dagelijkse verzet tegen etisch en patronaal reveil.

En lijkt de gestelde opdracht "een open, progressieve krant maken" dagelijks niet helemaal haalbaar, er wordt voor gevochten.

Toegegeven, er kan nog heel wat bijgesleuteld worden. Laat ons een paar nog niet volledig gerealiseerde ambities op een rijtje zetten : het nieuws uit de hogere kringen zo vertalen dat de lezer er zijn directe betrokkenheid of belazering uit afleest. Nog meer een forum zijn voor wat zich binnen het hele linkse stroomgebied afspeelt. De discussie binnen het erg kritisch lezerspubliek niet schuwen maar stimuleren. Naast de grote linkse akties ook oog hebben voor het plaatselijke, kleinschalige, op het eerste gezicht wat simpele maar erg gemeend militantenwerk. De voorhoede van politici en mandatarissen niet gerust laten, maar hun doen en laten kritisch volgen en ter discussie van de zo vaak misbruikte basis gooien.

Kortom, we willen de polsslag voelen en de tolk zijn van hen die Vlaanderen in de jaren '80 niet meteen in een dubbelzinnige, wazige, patroonsvriendelijke en etisch verkalkte CVP-staat willen zien omslaan. Dat is zowat het eedverbond tussen de lezers en de ploeg van De Morgen. Een eedverbond dat niet schaapachtig, maar kritisch

wordt getoetst op zijn waarachtigheid.

Als de discussie daarover niet stilvalt is het een teken dat ook de stem van De Morgen - Vooruit nog niet is stilgevallen.

Jan Van Doorslaer

(1) Wie meer inzicht wil krijgen in de structuur van de Vlaamse media kunnen we verwijzen naar het boek "Het web van de media-business" onder redactie van Jan Servaes, uitgegeven in 1979 bij KRITAK, Justus Lipsiusstraat 57 te 3000 Leuven.